

نمادها، نشانه‌ها و هویت اسلامی در معماری و شهرسازی ایران

بهیه رستم افشار^۱، حمزه غلامعلی زاده^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان

۲- استادیار گروه معماری، دانشگاه گیلان

Email: b.rafsnar@yahoo.com

نام ارائه دهنده: بهیه رستم افشار

خلاصه

یکی از مباحث مهم در معماری و شهرسازی که به شهر هویت می بخشد، بحث نماد و نشانه بوده که تقریباً از بدو حضور بشر در روی کره زمین تاکنون مورد توجه بوده است، اما این توجه در قرون نزدیک حائز اهمیت بیشتری شده است. در این مقاله ابتدا تعریف مختصری از نماد، نشانه و شباهتها و تفاوت های آن ها آمده است، سپس نهضت های هر دو مقوله یعنی نمادگرایی و نشانه شناسی معرفی شده، از آن پس به حضور نماد و نشانه در شهر ایرانی از زمان گذشته تا دوره معاصر پرداخته شده است.

هدف از تدوین مقاله حاضر شناخت نمادها و نشانه ها و هویت اسلامی در معماری و شهرسازی ایران و در نهایت احیای ارزش های فرهنگی و هویتی معماری ایرانی بطوریکه منطبق با شرایط روز باشد، مد نظر می باشد. مقاله ی حاضر از نوع مروری تحلیلی بوده و جمع آوری آن به صورت اسنادی (کتابخانه ای) بوده است. امید است که نتایج حاصله بتواند در بهبود هویت بخشیدن به معماری و شهرسازی ایران شود.

کلمات کلیدی: نماد، نشانه، نمادگرایی، نشانه شناسی، شهر ایرانی

۱. مقدمه

شهرها پس از انقلاب صنعتی روز به روز وسعت بیشتری یافتند. بزرگ شدن شهر امروز؛ جهت یابی در آن و همچنین شکل دادن به یک تصویر ذهنی، شهر را با مشکل مواجه ساخته است. نداشتن تصویر ذهنی از شهر و ناتوانی در جهت یابی ذهنی، موجب ایجاد حس ترس و ناامنی در افراد می شود. نشانه ها در شهر می توانند به از بین بردن این حس در شهروندان یاری رسانند.